

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 23. januar 2009
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2008-792-0769
Dok.: RAJ40841

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 284 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 16. december 2008. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen (SF).

Brian Mikkelsen

/

Lars Hjortnæs

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 284 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren oplyse, om det er muligt, at vidners navne ikke fremgår af rapporter eller domsprotokoller, hvis vidnerne ønsker anonymitet?”

Svar:

1. Justitsministeriet går ud fra, at der sigtes til spørgsmålet om vidners anonymitet i politirapporter og domme mv. i straffesager.

Politirapporter og retsbøger er praktiske arbejdsredskaber for henholdsvis politiet og retten og vil derfor normalt bl.a. indeholde navne mv. på vidner i den pågældende sag.

Ved behandlingen af en straffesag kan retten efter retsplejelovens § 856, stk. 2, stk. 2, bestemme, at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, og afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør det påkrævet (et såkaldt anonymt vidne). I så fald vil vidnets navn mv. heller ikke fremgå af dommen i sagen.

Retten kan således kun i særlige tilfælde træffe beslutning om anonym vidneførsel. Kravet om, at afgørende hensyn til vidnets sikkerhed gør hemmeligholdelse af vidnets identitet påkrævet, indebærer efter bestemmelsens forarbejder, at det navnlig vil være i visse sager om grov og mere organiseret kriminalitet, herunder bandekriminalitet, at bestemmelsen vil kunne anvendes.

Herudover er det en betingelse, at anonym vidneførsel må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Bestemmelsen vil således efter forarbejderne navnlig kunne anvendes, hvor der er tale om tilfældige vidner, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen, og som ved en ren tilfældighed overværer eller bliver offer for en forbrydelse. I disse tilfælde vil det kun helt undtagelsesvis have betydning for tiltaltes forsvar at kende den pågældende persons identitet.

Indtil retten måtte træffe afgørelse efter retsplejelovens § 856, stk. 2, nr. 2, om at hemmeligholde et vidnes identitet, kan politiet give forsvareren pålæg om ikke at videregive disse oplysninger til den tiltalte, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 4. Et sådant pålæg kan gives, hvis det er nødvendigt af hensyn bl.a. til tredjemand (herunder vidner i sagen), og kan udstræk-

kes, indtil tiltalte har afgivet forklaring under hovedforhandlingen. I forbindelse med, at anklagemyndigheden rejser tiltale i sagen, kan anklagemyndigheden endvidere efter retsplejelovens § 838, stk. 2, give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes navn mv., hvis anklagemyndigheden agter at fremsætte begæring om, at retten træffer afgørelse om hemmeligholdelse af vidnets identitet.

Når straffesagen er endeligt afsluttet, er oplysninger om identiteten på et eventuelt anonymt vidne fortsat undtaget fra den sigtedes adgang til aktindsigt i sagens dokumenter, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 3, nr. 1.

2. Selv om der ikke under straffesagen har været truffet beslutning om at hemmeligholde identiteten på et vidne, kan sigtedes adgang til aktindsigt i sagens dokumenter, når sagen er endeligt afsluttet, begrænses, hvis vedkommendes interesse i aktindsigt efter en konkret vurdering findes at burde vige for særlige hensyn til beskyttelse af bl.a. vidner, jf. retsplejelovens § 729 d, stk. 3, nr. 3.

Retsplejelovens almindelige regler om enhvers adgang til aktindsigt i domme og kendelser giver også mulighed for i helt særlige tilfælde at begrænse aktindsigten, hvis det af ganske særlige grunde er påkrævet for at beskytte f.eks. vidner, jf. retsplejelovens § 41 a, stk. 3, nr. 2.

Efter retsplejelovens § 41 d har personer med en individuel, væsentlig interesse i et konkret retsspørgsmål adgang til aktindsigt bl.a. i dokumenterne i en straffesag, i det omfang disse har betydning for vurderingen af det pågældende retsspørgsmål. Det samme gælder forurettede i straffesager eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende. Hvis der under straffesagen er truffet beslutning om at hemmeligholde et vidnes identitet efter retsplejelovens § 856, stk. 2, er disse oplysninger undtaget fra retten til aktindsigt, jf. § 41 d, stk. 4, nr. 1. Herudover kan aktindsigten i andre tilfælde begrænses, hvis den pågældendes interesse i aktindsigten efter en konkret vurdering findes at burde vige for særlige hensyn til beskyttelse af bl.a. vidner, jf. § 41 d, stk. 3, nr. 4.

3. Det bemærkes endelig, at bl.a. politi og anklagemyndighed har stor fokus på at støtte og bistå vidner i straffesager, herunder vidner som måtte være utrygge ved at skulle afgive forklaring i sagen, og der findes en række forskellige muligheder for at yde bistand til vidner i straffesager. Der kan herom bl.a. henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 285 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.